

jednání o kanonickém pojetí právnických osob církevních a kritika Gierkeho teorie, kterou Gillet odmítá. Obírají se otázkou právní osobnosti církve, tvrdí, že subjektem práv v církvi je souhrn všech, kněží i věřících. Pojem »ecclesia« pak analogicky značí »édifice matériel, mais en même temps une entité juridique«. Pozoruhodno je též tvrzení, že církevní obec existuje nejen bez představeného (faráře), bez kněží vůbec, ale i bez věřících.

Druhá část se obírá právem, jak je podává Kodex. Autor v úvodních statích shrnuje názory různých teorií právnických osob, se značnou dávkou štěstí je třídí a hodnotí, přiklání se sám k pojetí realistů. Je litovati že ve vlastním rozboru ustanovení kodexových nepokouší se srovnati a zhodnotiti teorii, k níž se sám přiklání, s hlediskem Kodexu, vybudovaného na pojmu ústavu. Spokojuje se pouze s vyjmenováním a vysvětlením jednotlivých institucí, jak je Kodex uvádí, nanejvýš pak s rozvedením teorií, kterými je kodexové právo ovládáno. — Kniha Gilletova není systematickou učebnicí, je dobrou monografií autora nadaného značnou odvahou a lehkostí výrazu. B. Černý (Grenoble.).

Inž. Bohuslav Křižko: Báňský zákon platný na Slovensku a v Podkarpatské Rusi. 1931, str. 575, cena neudána, vyšlo nákladem »Universum«, účastinářské tiskárny v Bratislavě, Jaskový rad číslo 71. — Uvedená publikace obsahuje platné horní právo na Slovensku a v Podkarpatské Rusi. Jako úvod je vylíčen stručně historický vývoj a přehled práva v Uhrách. Na to následuje seznam právních pramenů, z nichž byl čerpán základ pro nynější platné právo. Tak jako v býv. zemích rakouských platí i v Uhrách horní zákon z r. 1854, určený původně pro Čechy, Moravu a Slezsko. Patentem císařským z 23. V. 1854 č. 173 byl totiž vydán pro býv. celou říši rakousko-uherskou obecný horní zákon, jenž byl vydán pro býv. království Uherské částkou XIV. ze 7. VIII. 1854. Je tudíž obecní horní zákon stejný nyní na Slovensku a Podkarpatské Rusi právě tak jako v Čechách, na Moravě a ve Slezsku (jediná unifikace). V publikaci je uvedeno plné znění horního zákona v překladě českém. Avšak četné doplňky, ministerské výnosy (zvláště ministerstva financí, zemědělství atd.) jsou uvedeny slovensky a hlavně tyto mají význam pro Slovensko a Podkarpatskou Rus jakožto doplňky pro poměry platné v tamních zemích. Dále je připojen prováděcí předpis t. zv. instrukce k obecnému hornímu zákonu, jež jest platná pouze jako vnitřní instrukce pro báňské úřady. Nejdůležitější však předpisy jsou t. zv. soudní pravidla z r. 1861 (VII. částka) a pak četné předpisy, výnosy a nařízení ministerstev, spolu s rozhodnutími nejvyšších stolic. Spis vhodně doplňuje důkladně sestavený věcný rejstřík. Doporučovala by se však citace různých rozhodnutí nejvyšších stolic, jež v některých případech se postrádají. Dr. Horka.

Herbert Schneider: Fašismus, jeho teorie a praxe. Přeložil Dr. Vojtěch Čížek, s doslovem Josefa Macha. V Praze, 1931, 380 str. 12°, Orbis, cena Kč 55. — Kniha jest plodem studií, které autor, stipendista »Státní rady pro sociologická badání« v Itálii vykonal a nemá býti dějinami fašismu, nýbrž jak autor v úvodě praví, studií jeho idee. V první kapitole líčí autor důvody, které vedly již před válkou, za války a po ní ku zřízení strany fašistů, v níž od prvopočátku význačné místo zaujímal Benito Mussolini, snaže se vylíčením známých politických událostí doložiti, že strana fašistická jest důsledkem charakteru italského národa, který, jsa přesvědčen, že jeho vítězství rozhodlo světovou válku ve prospěch Dohody, ve své expansivnosti cítí se nespokojeným s výsledky světové války. V další hlavě líčí autor četné boje, které se rozvinuly nejen mezi fašisty a druhými stranami, zejména socialisty a komunisty, ale i mezi fašisty samými, nežli se vytvořila ucelená strana na podkladě jednotného programu, která pak, při kolísavosti vlády a neschopnosti politických stran sestaviti vládu vůbec, provedla známý pochod na Řím, po němž Mussolini sestavil zprvu koaliční a po volbách fašistickou vládu, a později přeorganizoval celý stát na fašistický v protívě proti západním státům demokratickým. V dalším líčí autor, jak došlo ke spojení fašismu se syndika-

lismem, jak byly syndikalistické teorie změněny a přizpůsobeny teorii fašismu a zákonem zavedeny reformy, jimiž byly fašistické syndikáty včleněny do státu a které končily přetvořením státu ve stát korporativní. V poslední hlavě dotýká se autor snah fašismu v ohledu kulturním, zejména na poli náboženství, které má Itálii fašismus vůbec nahraditi. Doslov knihy tvoří Josefem Machem napsané vylíčení všeobecné známé politiky Itálie v poslední době.

Vzhledem k důležitosti postavení Itálie v mezinárodním styku, jakož i zajímavosti fašismu, ovládajícího nyní úplně Itálii, jest spis, o b j e k t i v n ě a d ů k l a d n ě podávající idee fašismu, velmi zajímavý.

Dr. Rudolf Wierer.

Karel Stloukal: Česká kancelář dvorská r. 1599—1608. (Rozpravy České akademie věd a umění č. 73, Praha, 1931, stran 176, velká 8°, 11 obrazových příloh a francouzské resumé.) — Máme-li právníkou veřejnost stručně upozorniti na nové velké a záslužné dílo vynikajícího našeho politického historika, začneme nejlépe vlastními slovy jeho úvodu: »Naše vědomosti o úředních a správních institucích starého českého státu jsou kusé. Neznáme dosud bezpečně jejich funkce a kompetence ani po stránce právní, po stránce pak vnitřního zřízení a skutečné praxe zůstávají nám stále ještě pevninou téměř neznámou.« Doc. Dr. Stloukal přinesl nám svým dílem prvý soustavný příspěvek do těchto nezpracovaných otázek. Za předmět svého badání zvolil si orgán nad jiné důležitý, českou dvorskou kancelář z doby jejího největšího rozkvětu za Rudolfa II., v níž shledává »onen orgán státní správy, který vytvářel tradici byrokratického aparátu; podle jejího vzoru vyvíjela se celá spleť moderní administrace, opřena o pravý dokument« (str. 3). Činnost tohoto orgánu sleduje autor právě se stanoviska v n i t ř n í h o z p ů s o b u ú ř a d o v á n í, v čemž spočívá plná originalita. Zdrojem zcela nových poznatků jest pak metoda autorova, spočívající v tom, že sleduje úřední akt od okamžiku jeho vstupu do kanceláře až do jeho úplného vyřízení. Dozvíme se tu, jak starého původu jsou dnešní naše fáse úřadování, jak již v české dvorské kanceláři se »priorovalo«, odstupovalo úřadům jiným, ukládalo ad acta a j. Zvláště poučná jest kapitola pátá, pojednávající o organizaci a personálu české dvorské kanceláře. Vítáme co nejupřímněji tuto významnou práci z odvětví dosud nezbadaného.

—jkt—

Doc. Dr. Jiří Havelka: Organizační statut pro státní správu železniční. (Str. 81, 8°, naklad. Vsetečka & spol., Praha, 1931, cena Kč 10.) — Autor, známý svými studii o oboru státního podnikání, zejména železničního, připravil k tisku české vydání normy, která dosud jest »základem organizace správního úřadu železničního a vlastní správy státních drah«. Ve svém vydání přihlédl autor na všech místech k nemalým změnám, které přineslo zejména popřevratové zákonodárství, a připojil řadu potřebných vysvětlivek. Kdo chce býti informován spolehlivě o dnešní komplikované organizaci stát, drah, nalezne v praktické příručce Havelkově rychlé a jasné poučení.

—jkt—

Schimplowsky: Formularien für Verträge und für Eingaben im Verfahren äusser Streitsachen. (4. vyd., str. 756, velká 8°, naklad. Maur, Vídeň a Röhrer, Brno, 1931, cena neudána.) — Jak z titulního listu i předmluvy patrně, jde tu o přepracování formulářové sbírky, vydávané Maurovým nakladatelstvím, se zřetelem k československému zákonodárství; úpravu provedli vrch. soud. rada Ivo M a l l a t, soud. rada Dr. Hans E i g l a not. subst. Dr. K. S t u c h e l, čerpající při tom z dosavadních podobných pomůcek, z nichž na prvním místě citují známou Novákovu Sbírku vzorců soukromoprávních smluv a prohlášení. Není pochyb o tom, že spád denní právníkové praxe vyžaduje často rychlé orientace v předlohách, vytvořených v klidnější chvíli a prostředích již ohněm příslušného řízení. Proto také množí se v poslední době formulářové sbírky z nejrůznějších oborů právních a nalézají v praxi hojného odbyt.

—jkt—

Dr. František Roubík: Český rok 1848. (Stran 421, velká 8°, naklad. Lad. Kuncíře, Praha, 1931, cena ilustrov. vydání na kříd. papíře